

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Keuruun kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Tarja Santala, tarja.santala@keuruu.fi, puh. 0400 860 507

Osoite: Keuruun kaupunki, Multiantie 5, 42700 Keuruu

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Keuruun kaupunginhallitus 14.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kokoaminen yhden järjestäjän vastuulle parantaa lähtökohtaisesti palveluiden yhdenvertaista saatavuutta ja kaventaa siten väestön terveys- ja hyvinvointieroja.

Lainsäädännöllä yksin ei kuitenkaan voida näitä tavoitteita ratkaista. Sote-maakuntastrategia sekä järjestämissuunnitelma että toimintaohjelmat konkretisoivat ne keinot, joilla tavoitteet saavutetaan. Päätöksenteon tueksi tarvitaan toimivia tietojohtamisen työkaluja ja valtakunnallisesti vahvistettuja mittareita.

Väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen ja palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden turvaaminen edellyttävät, että sote-maakunnan rahoitus on riittävä ja huomioi kunkin sote-maakunnan erityispiirteet.

Harvaan asutuilla alueilla lähipalveluiden saatavuus ei juurikaan parane tällä esityksellä, ellei myös palvelusetelilainsäädäntöä uudisteta.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Valtakunnallinen yhdenmukaisuus ja vaikuttavuus eivät parane, mutta ohjaus tehostuu esitettyjen sisäministeriön pelastusosaston lisähenkilötyövuosien myötä. Alueellisten ja paikallisten palveluiden saatavuus kehittyy / säilyy nykyisellä tasollaan, mikäli niiden rahoitus turvataan riittävällä tasolla palvelutarpeeseen nähden. Pelastustoimen nykyisin tuottamat ensihoito- ja ensivastepalvelut turvataan lakiehdotuksessa pelastustoimen edelleen tuottamina sote-maakunnan päättämällä tavalla, joten synergiahyödyt toteutunevat esityksen mukaisina toteutuessaan.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Demokratiaa turvataan maakuntavaalilailalla ja sote-maakunta lakiin kirjatulla osallistumisoikeuksilla sekä vaikuttamistoimielimillä. Kirjaukset ovat analogisia kuntalakiin nähden, joten demokratia toteutuu esityksessä riittävällä tavalla.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei pääosin

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

§ 16 Investointien ohjaus:

Pykälässä edellytetään sote-maakunnan neljävuotiskausisuunnitelman sisältävän tiedot sote-maakunnan toimitilojen ja kiinteistöjen ym. hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Sote-maakunnan on siis jo perustamisvaiheessa tehtävä esitys ministeriöille kuntien sille vuokraamien kiinteistöjen muodostaman palveluverkon rakenteesta 3 + 1 vuotisen vuokra-ajan jälkeen. Vuokrattavien kiinteistöjen vuokra-aikaa tulee lisätä vähintään 5 + 1 vuotta kestäväksi, jotta sote-maakunnat ehtivät muodostaa optimaalisen käsityksen tarvitsemastaan palveluverkosta, mikäli tilojen vuokrausmalli kunnilta pidetään laissa mukana (viittaus: Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamisesta § 21). Lisäksi vuokrasopimuksen irtisanomiselle tulee määrittää irtisanomisaika, mikä tällä hetkellä laista puuttuu.

§ 21 Valtakunnallinen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskus

Perustettava yhtiö tulee muuttaa muotoon ”valtakunnallinen toimitila- ja kiinteistöhallintakeskus”, jolle kuntien kiinteistöomaisuus siirtyy omistukseen vähintään tasearvoillaan. Kunnille ei voi jättää kustannukseksi sote-maakunnan palveluverkolle tarpeettomia kiinteistöjä lain mukaisen vuokra-ajan

jälkeen. Tilojen soveltuvuus muuhun käyttöön, ja / tai myyminen vapailla markkinoilla ilman huomattavia alaskirjauksia, on erittäin epätodennäköistä. Esitetystä mallissa kunnat kantavat kiinteistöriskin kokonaisuudessaan.

Kunnilla pitäisi olla oikeus järjestellä sote-kiinteistöjen hallintaa, siirtämällä niitä peruskunnalta omistamansa kiinteistöyhtiön omistukseen ja hallintaan ilman varainsiirtoveroseuraamuksia.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä pääosin

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei pääosin

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Ei kantaa.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kysymys 19:

Esitetyn säännöksen mukaisesti nykyisten erva-alueiden yhteistyö erikoissairaanhoidon osalta laajenisi koskemaan koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa, josta olisi tehtävä yhteistyösopimus. Esimerkiksi Keski-Suomessa sote-maakunnan käynnistäminen on jo itsessään merkittävä muutos, jossa usean järjestäjän vastuulle kuuluvat sote-palvelut kootaan yhden järjestäjän vastuulle. Jotta muutoksia voidaan toteuttaa maakuntien aidon tarpeen pohjalta, varsinainen yhteistyöaluetasoinen toiminta perustason palveluissa tulee toteuttaa sopimus pohjaisesti vasta tietyn siirtymäajan jälkeen. Näin sote-maakunnalle ehtii muodostua käsitys siitä, mitkä perustason palveluista tulee huomioida yhteistyösopimuksessa. Yhteistyöalueen vastuumaakunnan määrittämät osa-alueet ja sopimussisällöt eivät saa missään tilanteessa vaarantaa itsehallinnollisen sote-maakunnan järjestämisvastuuta tai heikentää sen kykyä huolehtia alueen asukkaiden palveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta, talouden kantokyvystä tai alueellista päätöksentekokyvystä.

Kysymys 21:

Valmiuskeskusmuutoksessa tulee edetä asteittain vastaavasti kuin muussakin yhteistyöalueen toiminnan tiivistämisessä. On luotava ensin vastaavat mallit maakuntatasolla ja rakennettava mm. yhteneväiset tiedon tuottamiseen liittyvät järjestelmät ja toimintamallit. Edelleen on huomioitava kunkin maakunnan oma järjestämisen vastuu ja yhdyspinta alueensa kuntiin, joiden toimintaedellytyksiä alueellinen valmiuskeskustoiminta ei saa vaarantaa myöskään poikkeusoloissa. Poikkeusoloissa moniviranomaisyhteistyön tarve korostuu. Moniviranomaisyhteistyön haasteena Keski-Suomessa on, että yliopistollisen sairaalan keskuspaikka on Kuopio, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston keskuspaikka on Vaasa (myös hätäkeskus on Vaasassa) ja Sisä-Suomen poliisilaitoksen keskuspaikka on Tampere.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Ei lausuttavaa.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Ei lausuttavaa.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymys 28:

Pelastustoimessa tehtävien kokoamisessa suurempiin kokonaisuuksiin vaarantuu alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden huomiointi niiden vaatimassa laajuudessa. Yhteistyöaluetasoinen toiminta tulee toteuttaa tapauskohtaisesti ja sopimus pohjaisesti vasta riittävän siirtymäajan jälkeen, kun sote-maakunnalla on riittävän pitkä kokemus sopimuksessa huomioitavista palveluista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä pääosin

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

Etelä-Savon maakuntaan

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

ei

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ei kantaa.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä pääosin

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymykset 33, 34 ja 35:

Lakiehdotuksen seurauksena Etelä-Savon maakunta jää kantokyvyltään heikoksi ja ehdotus vaikuttaa myös pelastustoimeen, joten esim. suuronnettomuustilanteissa menetetään Etelä-Savon maakunnan alueella synergiahyöty. Tämä saattaa olla hallituskysymys, jolloin sote-uudistus ei taaskaan etene.

Vaikutuksia lausunnon antajan toimintaan:

Keski-Suomen keskussairaalan (lighthouse-yhtiö) ja Mikkelin keskussairaalan välistä yhteistyötä suunnitellaan, joten saattaa olla, että vaativissa leikkauksissa tarvittavat minimimäärät täyttyvät paremmin, kun Etelä-Savo ei häviä kartalta.

Kysymys 37:

Merkittävä osa väliaikaisen toimielimen valmistelun tuesta ja tiedon tuottamisesta tapahtuu nykyorganisaatioissa kuntien ja kuntayhtymien resursseilla. Uudistuksen valmistelusta aiheutuvat kustannukset tulee korvata kunnille ja kuntayhtymälle väliaikaisen toimielimen toiminta-ajan osalta täysimääräisesti.

Kysymys 38:

Kunnat ovat nykyisen lainsäädännön puitteissa investoineet merkittäviä pääomia sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen irtaimen omaisuuteen palvelujen järjestämiseksi. Näiden omaisuserien ja kuntayhtymien peruspääoman jäsenkuntaosuuksien luovuttaminen maakunnille

korvauksetta ei ole perusteltua. Siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelkaa koskeva sääntely on sen sijaan tarkoituksenmukainen. Maakunnan käyttöön siirtyvien kiinteistöjen siirtymäajan vuokra-aika on liian lyhyt suhteutettuna kiinteistöjen investointikustannuksiin ja taloudelliseen pitoaikaan. Kunnat ovat investoineet kiinteistöihin lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi. Lakiesityksestä ei käy ilmi, mitä maakunnan käyttöön siirtymäajaksi vuokrattavan merkittävän kiinteistövarallisuuden omistuksille tehdään siirtymäkauden jälkeen. Kuntia ei voi velvoittaa siirtymäajan jälkeen omistamaan maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia toimitiloja. Se veisi pääomia ja voimavaroja kaupungin vastuulla olevien tehtävien toteuttamisesta ja olisi ongelmallista kilpailuneutraliteettia koskevan sääntelyn näkökulmasta.

Laissa ei ole otettu kantaa sellaisten tilojen kohtaloon, joissa on sekä kuntaan jäävää toimintaa palvelevaa tukitoimintaa, että sote-maakunnan alaista toimintaa palvelevaa tukitoimintaa. Kunnan oma tukipalvelutoiminta kunnan omistamissa tiloissa ilman tilojen sote-maakunnalle vuokraamista on turvattava laissa. Turvaamistarve koskee eniten kuntien valmistuskeittiöyksiköitä, joissa valmistetaan tällä hetkellä ateriat sekä kunnan sivistystoimelle, että kunnan perusturvatoimen alaisille yksiköille ja asiakkaille. Tukitoimintoyksiköiden kunnan toimintojen turvaaminen on kirjattava kunnan hyödyksi siinäkin tapauksessa, että tukipalveluyksikkö (keskuskeittiö) sijaitsee sote-maakunnalle vuokrattavan palvelurakennuksen, kuten terveyskeskuksen, yhteydessä.

Kysymys 39:

Korvausraja, eli 0,7 kunnallisveroprosentin korotustarve on aivan liian suuri. Kyseinen korotustarve on hyvin merkittävä nykyisessä kuntatalouden tilanteessa. On huomioitava, että uudistuksen myötä kunnallisveroprosentit alenevat 12,63 prosenttiyksikköä, jolloin 0,7 kunnallisveroprosentin suhteellinen merkitys kasvaa olennaisesti.

Kysymys 40:

Omaisuusjärjestelyissä ja palvelurakennesuunnittelussa ei ole riittävässä määrin huomioitu kuntien järjestämää ja/tai tuottamaa tukipalvelutoimintaa. Merkittävin puute tukipalvelutoimintojen järjestämisen määrittämisessä kohdistuu ruokapalveluiden tuottamiseen sekä tilajärjestelyiden, että varsinaisen toiminnan järjestämisen osalta (henkilöstö).

Kysymys 41:

Nykyisin monissa sosiaalipalveluissa, kuten lastensuojelussa, vanhuspalveluiden asumispalveluissa sekä vammaisten palveluissa tukeudutaan yksityiseen palvelutuotantoon. Ostopalveluiden käytön perusteena on mm. palveluiden saatavuuden varmistaminen sekä kustannusten kasvun hillintä. Jos nykyisiä ostopalvelusopimuksia puretaan merkittävästi, purku vaikuttaa nopeasti myös sote-kustannuksiin. Ostopalvelusopimusten mahdollinen purkaminen tulee toteuttaa hallitusti, sillä nykyisillä kunnilla tai tulevilla sote-maakunnalla ei välttämättä ole riittävästi resurssia (henkilö, tila, raha) korvaamaan kyseistä palvelutuotantoa. Sopimusten mitätöimisessä on huomioitava palvelutuotannon turvaaminen, riittävän resurssin, osaamisen ja voimavarojen riittävyys maakunnassa. Mitätöiminen ei saa vaarantaa väestön terveyttä eikä hoito- ja palveluketjujen toteutumista. Maakunnalle aiheutuva korvausvelvollisuus voi olla merkittävä riippuen sopimuksen

laajuudesta ja mahdollisesti viime aikoina yhteisesti sovituista investoinneista, jotka palveluntuottaja on toteuttanut. Sosiaali- ja terveystalouden nykyisessä monituottajamallissa on varmasti kehittämistä, mutta kasvava palvelutarve vaatii erilaisia toimijoita sote-sektorille, jotta väestön palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan. Maakunnan palvelutuotannon kehittämisen kohteena tuleekin olla hankinta- ja sopimusosaamisen vahvistamisen sekä alueelliseen kumppanuuteen ja yhteiskehittämiseen panostaminen alueen eri palveluntuottajien kanssa mukaan lukien julkinen ja yksityinen tuotanto.

Mitätöinti/ulkoistamissopimusten mitättömyys sisältää riskin perustuslain vastaisuudesta ja rikkomusten sopimussuojasta ja omaisuuden suojasta. Mitätöinti sisältää riskin, ettei sote-uudistus vielä etene.

Kun maakunnalla on järjestämisvelvollisuus, tulee maakunnalla tietysti olla jonkinlainen mahdollisuus vaikuttaa ulkoistussopimuksiin ja kyky vastata palveluiden yhdenvertaisesta tuottamisesta koko maakunnan alueella.

Kysymys 43:

Aikataulu on tiukka. Nykyinen epidemiatilanne haastaa maakuntavalmistelun sekä kuntien valmiuden osallistua valmistelutehtäviin, myös taloudelliset reunaehdot tulee huomioida. Sosiaali- ja terveystalouden on tällä hetkellä keskityttävä epidemian hallintaan ja väestön terveyden turvaamiseen. Tämä tulee huomioida sekä aikataulussa että henkilö- ja talousresurssoinnissa maakuntavalmistelun osalta täysimääräisesti.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

kyllä pääosin

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä pääosin

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei pääosin

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtiosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29 ja 30 §)?

ei

55. Ovatko valtiosuuskaiteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta)?

kyllä pääosin

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymys 54:

Esityksen mukaan valtionosuutta lisätään tai vähennetään kunnan tasapainotilan muutosta vastaavalla määrällä vuonna 2023. Tällöin uudistuksesta kunnalle aiheutuvat taloudelliset hyödyt ja haitat kompensoidaan täysimääräisesti. Vuodesta 2024 alkaen valtionosuutta lisätään tai vähennetään vuosittain 25 € asukasta kohden niin, että tasapainotilan muutos rajoitetaan 100 euroon asukasta kohti. Esitetty aikajänne (2024-2027) on liian lyhyt uudistuksessa häviävillä kunnilla taloutensa tasapainottamiseksi. Uudistuksen tulisi olla kuntien kannalta kustannusneutraali vähintään 3 vuodeksi, mikä on kuntalain 110 §:n mukaisen suunnitelmakauden vähimmäispituus. Tasausrajaa (100 €/as) tulee merkittävästi alentaa tai poistaa se kokonaan.

Siltä osin, kuin tasapainotilan muutosta ei kompensoida täysimääräisesti (2024-), menettäjinä ovat ne kunnat, jotka ovat järjestäneet sote-palvelut edullisesti.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä pääosin

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Opiskeluhuollon koulukuraattori- ja psykologitehtävien siirto maakuntaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa on lähtökohtaisesti myönteinen asia, sillä se mahdollistaa opiskeluhuollon (koulut- ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) johtamisen ja kehittämisen yhtenä kokonaisuutena.

Keuruu esittää kuitenkin huolensa siitä, saadaanko kuntiin riittävästi koulupsykologi ja -kuraattoriresurssia, jos kunta ei voi näistä itse päättää / varmistaa. Riskinä on, että maakunta etäännyy kuntien opetustoimesta ja oppilaitoksista.

Maakunnan ja opetuksen sekä varhaiskasvatuksen tiivis yhteistyö tulee kuitenkin varmistaa maakuntien aloituksen jälkeen, jotta lasten ja nuorten ongelmiin voidaan puuttua laaja-alaisella yhteistyöllä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä pääosin

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

kyllä pääosin

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Muutuskustannuksissa on huomioitava koronakriisin vaikutukset sote-palveluiden digitaalisiin vaateisiin ja toimintaympäristön muutokseen.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

Uusien hankintasopimusten ja kilpailutusten osalta huomioitava.

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämistä vastaava ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

kyllä

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

Emme pysty vastaamaan, sillä tämä ei koske Keuruuta.

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Emme pysty vastaamaan, sillä tämä ei koske Keuruuta.

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

palvelutarpeen arviointi

muuta, mitä?

Vastaamme tähän kysymykseen 86 seuraavasti:

- palvelutarpeen arviointi
- talous
- omaisuusjärjestelyt
- tietohallinto ja ICT

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

Tulisiko maakunnan nimessä olla viittaus myös pelastustoimeen? sotepe –maakunta?

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Santala Tarja
Keuruun kaupunki - Kaupunginhallitus